

CONDUCTUS ENSEMBLE

12.08.21 – 22h
AUDITORI ESPAI TER

40
FESTIVAL
DE
TORROELLA

CONDUCTUS ENSEMBLE

12-08-21
ESPAI TER

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685-1750) 24'
Missa brevis en Sol menor, BWV 235
Kyrie
Gloria
Gratias agimus tibi
Domine fili
Qui tollis peccata mundi
Cum Sancto Spiritu

Missa Brevis en Fa major, BWV 233 25'
Kyrie
Gloria
Domine Deus
Qui tollis
Quoniam
Cum Sancto Spiritu

CONCERT SENSE PAUSA

CONDUCTUS ENSEMBLE
Jone Martínez, soprano
Gabriel Díaz, contratenor
Ariel Hernández, tenor
Jesús García, baix-baríton
Conductus Ensemble cor i orquestra
Andoni Sierra, director

EL LLATÍ I ELS SERVEIS LUTERANS

La producció sacra de Johann Sebastian Bach (1685-1750) es vertebrava majoritàriament dins de la tradició litúrgica luterana que, ja des dels primers moments de la Reforma, poc abans del 1520, va trobar en la traducció a l'alemany dels textos bíblics i cerimonials l'expressió de la voluntat pedagògica de Martí Luter, plenament convençut de la importància que tothom entengués clarament el missatge de les escriptures, fet que en llatí es feia difícil. Malgrat això, en el seu llibre *Deutsche Messe und ordnung Gottis dienst* (1526) el mateix Luter afirmava: «no vull amb això abolir la *formula missae* (llatina) tal com l'hem usat fins ara, sinó que així mateix la puguem seguir usant de manera lliure on i quan vulguem...». Efectivament, el llatí va continuar sent present però de forma molt escadussera. Només cal veure com, en l'obra de Bach, és emprat puntualment en alguna celebració de caràcter solemne, com en el cas del *Magnificat* BWV 243, estrenat el 1723 en el seu primer Nadal a Leipzig.

De totes maneres, és cert que Luter, ja en vida, va descartar algunes parts llatines de la Missa, exceptuant el *Kyrie*, el *Gloria* i el *Sanctus* (Sense *Hosanna*, ni *Benedictus*) que es van mantenir en la seva versió llatina. Pel que fa al *Credo* (*Symbolum Nicenum*), es va preferir la versió alemanya cantada en forma de coral monòdic *Wir glauben all an einen Gott*, esquivant així els versos més compromesos d'afirmació catòlica de la versió llatina. L'*Agnus Dei* també va quedar reduït a una petita oració esvaïda amb el temps en moltes comunitats reformades.

A diferència de la gran *Missa en Si menor* BWV 232, plenament catòlica, les quatre misses catalogades entre els BWV 233 i 236 no són misses catòliques sinó misses en llatí, però

a l'estil luterà, per això s'anomenen *Misses luteranes*. Estan integrades només pel *Kyrie* i el *Gloria*. En els quatre casos el *Kyrie* esdevé el primer moviment i els altres pertanyen al *Gloria* repartit en cinc parts. Les quatre misses van sorgir entorn de 1738, quan Bach era *Kantor* a les esglésies del centre històric de Leipzig. Som davant per tant d'obres de maduresa en les quals Bach, com ja havia fet en la seva *Missa en Si menor*, també hi reciclarà alguns fragments d'altres obres escrites amb anterioritat. En la *Missa en Fa major* BWV 233 hi trobem alguna cita de les *Cantates* BWV 40 i 102 (particularment en el *Gloria*) i en la *Missa en Sol menor* BWV 235 hi trobem noves cites de les *Cantates* BWV 102 (al *Kyrie*), 72 i 187 (en el *Gloria*).

Som davant per tant d'obres de maduresa en les quals Bach, com ja havia fet en la seva *Missa en Si menor*, també hi reciclarà alguns fragments d'altres obres escrites amb anterioritat

Johann Christoph Altnickol (1720 - 1759), copista, organista i únic gendre de Bach, va ser qui el 1749 va fer la còpia manuscrita unitària que avui conservem d'aquestes quatre misses luteranes, posterior a la composició.

JOAN VIVES

JONE MARTÍNEZ

La soprano basca Jone Martínez de Sopela va començar la seva formació vocal amb Olatz Saitua en el Conservatori Juan Crisóstomo de Arriaga de Bilbao. És llicenciada en Pedagogia del Llenguatge Musical i Educació Musical per Musikene, Conservatori Superior de Música del País Basc, on ha finalitzat recentment els seus estudis de cant amb Maite Arruabarrena i Maciej Pikulski i ha rebut el Premi Fi d'Estudis Kutxa al millor expedient en interpretació clàssica de Musikene. Així mateix, amplia la seva formació amb Carlos Mena amb el qual s'especialitza en música antiga.

És cantant habitual de la Capilla Santa María, Conductus Ensemble, Passamezzo Antico i Soinuaren Bidaia. Com a solista col·labora amb l'Orquesta Sinfónica de Galicia, Orquesta Sinfónica de Burgos, Orquesta Sinfónica de Navarra, Orquesta y Coro de Radio Televisión Española, Orquesta Ciudad de Granada i Orquesta Barroca de Sevilla. Ha cantat en sales i festivals com la Quincena Musical de Donostia, Semana de Música Religiosa de Conca, Semana de Música Antigua d'Estella, Semana de Música Antigua d'Àlaba, Ciclo de Música Antigua de Ziortza, Festival Internacional de Arte Sacro de Madrid, Festival de Música Antigua de Madrid, associació Música Antigua de Santander, Musika-Música Bilbao, Teatro Arriaga, Euskalduna Jauregia, Auditorio Manuel de Falla de Granada, Auditorio Nacional de Madrid, Baluarte de Pamplona i Palacio de la Ópera de la Corunya, entre altres.

Jone Martínez debuta al Festival de Torroella

www.jonemartinez.com

Facebook: @Jone-Martinez

Instagram: @jjonemartinez

GABRIEL DÍAZ

Gabriel Díaz ha treballat sota la batuta d'importants directors, com ara Jordi Savall, Lionel Meunier, Marco Vitale, Andreas Sperring, Ivor Bolton o Alexis Kossenko. Ha actuat en nombrosos festivals a Espanya, Portugal, França, Anglaterra, Bèlgica, Països Baixos, Alemanya, Itàlia, Àustria, Suïssa, Estònia, Polònia, Noruega, el Marroc, Mèxic, Colòmbia, Estats Units i el Perú, així com en importants sales de concert, com ara la Cité de la Musique de París, Berliner Philharmoniker, Palais de Beaux-Arts de Brussel·les, Auditorio Nacional de Madrid, Teatre del Liceu de Barcelona, De Singel d'Anvers, Konzerthaus de Viena, National Theatre de Londres, Teatro Mayor de Bogotà o la sala Nezahuacoyotl a Mèxic DF.

Ha cantat el rol d'Andronico de l'òpera *Tamerlano* de Händel en l'Òpera de Poznan (Polònia) amb l'orquestra francesa Els Ambassadeurs sota la direcció d'Alexis Kossenko, així com el rol de Medoro en l'òpera *La Lisarda* de Giovanni Battista Mariani sota la direcció de Rogerio Gonçalves en el Donau-Festwochen (Àustria).

Recentment va debutar en l'Òpera de Cambra de Varsòvia cantant el rol d'Ircano en l'òpera *Semiramide Riconosciuta* de Leonardo Vinci sota la direcció de Marco Vitale i en l'Opéra Comique de París cantant el rol de Pastore en *L'Orfeu* de Claudio Monteverdi.

Gabriel Díaz debuta al Festival de Torroella

www.gabrieldiaz-countertenor.com

ARIEL HERNÁNDEZ

Nascut a Cuba, inicia els estudis musicals de petit. És llicenciat en Música a l'Institut Superior d'Art de l'Havana. Després de la seva formació com a percussionista i cantant, ha actuat des de 1998 com a tenor solista en la Schola Cantorum Coralina, i ha participat en nombroses gires nacionals i internacionals, així com en diversos treballs discogràfics.

Ha rebut diversos cursos de postgrau de cant amb la professora argentina Ivette González; sobre el Barroc a Espanya amb el professor Josep Cabré; de tècnica i interpretació d'espirituals negres amb el professor nord-americà Kenneth Nafziger.

Des de 2004 viu a Espanya, on va començar a treballar amb la professora Almudena Ortega, i realitza recitals, com a tenor líric lleuger, amb el seu pianista habitual, Josu Okiñena. Ha estat membre del Festival-Ensemble Stuttgart (Helmuth Rilling) i de l'Europa Chor Akademie (Joshard Daus).

Va formar part de Nova Lux Ensemble, de la Coral de Cambra de Pamplona i ha actuat amb els grups de música antiga d'Espanya més destacats, com la Capilla Peñaflorida, Musica Ficta, La Hispanoflomenca, Alfons X El Savi i, recentment, amb La Capilla Real de Madrid, agrupació amb la qual va participar en l'ambiciós projecte d'interpretar la integral de cantates i les grans obres religioses de Johann Sebastian Bach.

També ha treballat sota la direcció de Federico Maria Sardelli, Kent Nagano, Andreas Spring, Paul Goodwin i Ton Koopman, qui el va convidar recentment a cantar amb l'Amsterdam Baroque Orchestra en els concerts *Ton Koopman 70 jaar* als Països Baixos, i amb la Royal Liverpool Philharmonic Orchestra en el cicle Baroque Masters a Liverpool, a Lió (*Requiem* de Mozart) i a la Corunya (*Passió segons sant Joan* de Bach). En l'actualitat, és membre del Cor Nacional d'Espanya.

Ariel Hernández debuta al Festival de Torroella

www.arielhernandez.es

Twitter i Instagram: @arielhernandezr

JESÚS GARCÍA ARÉJULA

Nascut en el si d'una família vinculada a l'Orfeó Donostiarra, va acabar els seus estudis musicals en el Conservatori de Sant Sebastià, la seva ciutat natal. També va obtenir el títol d'Enginyer Industrial per la Universitat de Navarra.

En el seu repertori figuren nombroses cantates de Bach, així com òperes i oratoris barrocs i clàssics. Ha actuat en nombrosos festivals nacionals i internacionals, entre els quals destaquen els festivals de Ravenna i Cremona (Itàlia), Festival de Musiques Sacrées de Friburg (Suïssa), Quincena Musical Donostiarra, Festival de Música Sacra de Maastricht (Països Baixos), Semana de Música Religiosa de Cuenca, Festival Laus Polyphoniae a Anvers (Bèlgica), FEMAS de Sevilla, Bilbao Ars Sacrum, Festival d'Île-de-France, Festival de l'Abadia de Noirlac, St. Wenceslas Music Festival d'Ostrava (República Txeca) i Hong Kong Arts Festival (Xina).

Col·labora habitualment amb diferents grups especialitzats, com Accademia del Piacere, Los Músicos de Su Alteza, La Bellemont, Academy of Ancient Music, Il Gardellino, Conductus Ensemble, La Grande Chapelle o Hippocampus, i ha participat en enregistraments per als segells Lauda, K 617, Arsis, RTVE i Alpha.

Jesús García Aréjula debuta al Festival de Torroella

CONDUCTUS ENSEMBLE

L'entusiasme de qui conjumina en la seva activitat professió i vocació, la passió per les coses ben fetes i la constància per intentar continuar fent-les fins i tot en els temps més difícils, defineixen el treball que, des de fa ja gairebé 20 anys, realitza l'equip musical que sota diferents denominacions i en diferents formats dirigeix, des de la seva fundació, Andoni Sierra.

Conductus Ensemble és una formació vocal i instrumental fundada l'any 2002. Des de llavors ha ofert més de 150 concerts en sales com l'Auditorio Nacional de Madrid, el Palau Euskalduna de Bilbao o l'Auditorio Kursaal de Sant Sebastià; en festivals internacionals com el Festival Internacional Toulouse les Orgues, la Quincena Musical Donostiarra, la Semana de Música Religiosa de Cuenca o el Festival de Santander, entre molts altres.

Crítica especialitzada i públic han coincidit en aplaudir unànimement a aquesta formació. La seva obstinació ha estat sempre fer de cada concert una experiència especial per al públic i per als mateixos músics a través de la interpretació, amb criteris historicistes, d'un amplíssim repertori ple d'obres mestres que van des del Renaixement al segle XX i que configuren més de 100 programes diferents.

Conductus Ensemble debuta al Festival de Torroella

www.capillasantamaria.com/conductus-ensemble-2

ANDONI SIERRA

Nascut a Sant Sebastià en 1971, després de finalitzar el grau mitjà de piano a la seva ciutat natal, cursa els seus estudis de grau superior en el Real Conservatori Superior de Música de Madrid (Diploma Superior de Piano, 1992), Conservatori Superior de Sant Sebastià (Diploma Superior de Clavecí i Baix Continu, 1998) i el Centre Superior d'Estudis Musicals del País Basc (Musikene) (Diploma Superior de Direcció d'Orquestra i Teoria Musical).

L'any 1998 funda els conjunts Fiat Musica i Capilla Ad Litteram, agrupacions amb les quals treballa diverses obres del repertori barroc italià i alemany. Aquestes agrupacions es fonen quatre anys més tard en una: l'associació musical Conductus Ensemble, a la qual va lligar la seva trajectòria musical. Des de llavors ha dirigit més de 250 concerts en sales de concerts i festivals nacionals i internacionals, on la crítica especialitzada i el públic han coincidit en aplaudir unànimement el treball desenvolupat amb aquesta formació.

L'any 2014 crea la seva pròpia temporada en el marc de la Basílica Santa María del Coro de Sant Sebastià amb el nom de Capilla de Música Santa María del Coro, que recupera l'antiga capella de música que durant més de tres segles va existir en la basílica.

L'any 2015 va ser nomenat director de la Coral Andra Mari de Renteria, agrupació amb la qual ha ofert més de 100 concerts, i ha preparat també el cor per a mestres com Manfred Honeck (Mahler Chamber Orchestra), Philippe Herreweghe (Orquestra de la Ràdio de Frankfurt) i Paul Goodwin (Orquestra Simfònica d'Euskadi), entre altres.

És professor de l'assignatura d'Orquestra en el Conservatori Francisco Escudero de Sant Sebastià i també llicenciat en Ciències Empresarials per la Universitat de Deusto.

Andoni Sierra debuta al Festival de Torroella

PROPER CONCERTS

Divendres 13 d'agost

22 h Espai Ter

FORMA ANTIQVA

Farándula castiza

Dissabte 14 d'agost

22 h Espai Ter

KITGUT QUARTET

Els orígens del quartet de corda

H. Purcell: *Fantazia à 4 núm. 11 en Sol major, Z. 742 / Curtain Tune on a ground de la semiòpera Timon of Athens, Z. 632 / Fantazia à 4 núm. 5 en Si bemoll major, Z. 736 / Hornpipe de la semiòpera King Arthur, Z. 626 / Pavan en Sol menor, Z. 752 / Chacony en Sol menor, Z. 730 / **Matthew Locke:** *Curtain Tune de l'òpera The Tempest / Consort of four parts, Suite núm. 2 en Re major / **F. J. Haydn:** *Quartet núm. 55 en Re major, Op. 71/2, Hob. III:70***

Diumenge 15 d'agost

19.30 h i 22 h Espai Ter

JAKUB JÓZEF ORLIŃSKI, contratenor

IL POMO D'ORO

Zefira Valova, violí i direcció

Facce d'amore

Dimecres 18 d'agost

22 h Espai Ter

TRIO DA VINCI

L. van Beethoven: *Trio en Re major, Op. 70, núm. 1, «Fantasma» / **Gaspar Cassadó:** *Trio amb piano en Do major / **M. Ravel:** *Trio en La menor***

MISSA BREVIS EN SOL MENOR, BWV 235

KYRIE

COR
Kyrie eleison,
Christe eleison,
Kyrie eleison

GLORIA

COR
Gloria in excelsis Deo,
et in terra pax hominibus bonae voluntatis.
Laudamus te,
benedicimus te,
adoramus te,
glorificamus te

Aria (baix)

Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.
Domine Deus, Rex coelestis, Deus Pater omnipotens.

Aria (contralt)

Domine Fili unigenite Jesu Christe.
Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris,
qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.

Aria (tenor)

Qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram Patris,
miserere nobis.
Quoniam tu solus sanctus,
tu solus Dominus,
tu solus altissimus
Jesu Christe.

Cor

Cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris, amen.

Lobet den Herrn, alle Heiden BWV 230

Lobet den Herrn, alle Heiden,
und preiset ihn, alle Völker!
Denn seine Gnade und Wahrheit
Waltet über uns in Ewigkeit.
Halleluja!

(Psalm 117)

KYRIE

COR
Senyor, tingueu pietat
Crist, tingueu pietat
Senyor, tingueu pietat

GLORIA

COR
Glòria a Déu a dalt del cel
I a la terra, pau als homes de bona voluntat.
Us lloem,
us beneïm,
us adorem,
us glorifiquem.

Ària (baix)

Us donem gràcies per la vostra immensa glòria.
Senyor, Rei dels cels, Déu Pare omnipotent.

Ària (contralt)

Senyor, fill unigènit Jesucrist.
Senyor Déu, anyell de Déu, fill del Pare.
Vós que lleveu el pecat del món
tingueu pietat de nosaltres

Ària (tenor)

Vós que lleveu el pecat del món
tingueu pietat de nosaltres.
Vós que seieu a la dreta del Pare,
tingueu pietat de nosaltres.
Perquè vós sou l'únic Sant,
Vós l'únic Senyor,
Vós l'únic altíssim,
Jesucrist

Cor

Amb l'esperit Santi la Glòria de Déu Pare. Amén.

Lloeu el Senyor, tots els pobles, BWV 230

Lloeu el Senyor, tots els pobles:
Celebreu-lo, totes les nacions.
Perquè la seva gràcia i la seva veritat
Ens afaïçonem per sempre.
Al·leluia!,

(Salm 117)

MISSA BREVIS EN FA MAJOR, BWV 233

KYRIE

COR

Kyrie eleison,
Christe eleison,
Kyrie eleison

GLORIA

COR

Gloria in excelsis Deo,
et in terra pax hominibus bonae voluntatis.
Laudamus te, benedicimus te,
adoramus te, glorificamus te
Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.

Aria (baix)

Domine Deus, Rex coelestis,
Deus Pater omnipotens.
Domine Fili unigenite Jesu Christe,
Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris,

Aria (soprano)

Qui tollis peccata mundi,
miserere nobis,
suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram Patris,
miserere nobis.

Aria (contralt)

Quoniam tu solus sanctus,
tu solus Dominus,
tu solus altissimus Jesu Christe.

Cor

Cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris, amen.

KYRIE

COR

Senyor, tingueu pietat
Crist, tingueu pietat
Senyor, tingueu pietat

GLORIA

COR

Glòria a Déu a dalt del cel
I a la terra, pau als homes de bona voluntat.
Us lloem, us beneïm,
us adorem, us glorifiquem.
Us donem gràcies per la vostra immensa glòria.

Ària (baix)

Senyor, Rei dels cels,
Déu Pare omnipotent.
Senyor, fill unigènit Jesucrist,
Senyor Déu, anyell de Déu, Fill del Pare.

Ària (soprano)

Vós que lleveu el pecat del món
tingueu pietat de nosaltres,
ateneu la nostra súplica.
Vós que seieu a la dreta del Pare,
tingueu pietat de nosaltres.

Ària (contralt)

Perquè vos sou l'únic Sant,
Vós l'únic Senyor,
Vós l'únic altíssim, Jesucrist

Cor

Amb l'esperit Sant i la Glòria de Déu Pare.
Amén.

Organitza:

Amb el suport de:

Col·laboradors:

Mitjants oficials:

El Festival és membre de:

EEEMERGING+ is co-funded by the Creative Europe programme of the European Union

40è Festival de Torroella de Montgrí
Facebook: @FestivalTorroelladeMontgrí
Twitter: @Fest_Torroella
Instagram: @festivaldetorroella
#FestivalTorroella40

www.festivaldetorroella.cat

40è FESTIVAL DE
TORROELLA 20/21

